

ΝΕΑ ΕΣΤΙΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ

15 ΑΠΡΙΛΙΟΥ — 15 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ

1927

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ & Σ^Α ΕΚΔΟΤΑΙ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ," — ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ, 44
ΑΘΗΝΑΙ

Ε.Υ.Δ. της Κ.Ε.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008

νά μὴν ἀποδέχονται πολὺ πρόθυμα τις πολὺ ἀπλοποιημένες λύσεις, γιὰ ὅλα τὰ μεγάλα φιλοσοφικὰ αἰτήματα καὶ τὰ δυσκολόλυτα κοινωνιολογικὰ προβλήματα, πού βρίσκουν στὰ δῆθεν ἐκλαϊκευτικά τῆς ἐπιστήμης ἔργα. Μάλιστα, χωρὶς νὰ τὸ ἐπιζητήσει βέβαια, μᾶς παρέχει ὁ Γ. τὸν ἴδιο ἑαυτό του, σὰν ἀξιωματικὸ παράδειγμα σοφοῦ ἐπιστήμονα, πού ξέρεي νὰ μὴν προσπερνᾷ ποτὲ τὰ σύνορα τῆς Γνώσεως, μιλώντας μόνο γιὰ ὅσα ξέρει, γιὰ ὅσα ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου μπορεῖ νὰ ξέρει, καὶ συγκρατώντας ἀποτελεσματικὰ τὴ μοιραία ὠθησὴ νὰ μιλήσει καὶ γιὰ ὅσα δὲν ξέρει. Κάτοχος δηλαδὴ τοῦ νοήματος καὶ τῶν λεπτομερειῶν τοῦ συνόλου τῶν ἐπιστημῶν, πού διαφωτίζουν μὰ καὶ θέτουν τὸ μεγάλο πρόβλημα, φανερώθηκε σὰν ἕνας ἀπ' τοὺς ἐλάχιστους πού δὲν παρασβρόνται, ὥστε ἢ νὰ δημιουργήσουν δικό τους, ἢ νὰ ὑποταχθοῦν σ' ἕνα ἀπὸ τὰ ποικιλόφυρα συστήματα.

Τὸ κατόρθωμά του μᾶς πείθει, πῶς ὁ προικισμένος ἀπὸ τὴ φύση μὲ μυαλὸ φωτεινὸ Γ. φρόντισε νὰ τὸ θρέψει μὲ ὅ,τι οὐσιαστικὸ μπορεῖ νὰ δώσει ἡ Ἐπιστήμη καὶ ἡ Γνώση, μὰ καὶ νὰ τὸ γυμνάσει σκεπτόμενος πάντοτε αὐτὸς ὅσο τὸ δυνατό πιὸ ἀντικειμενικά.

Γι' αὐτὸ μπρὸς στὸν ἀνθρώπο τὸ σοφὸ, ὅσο καὶ τὸ συγγραφέα, νιώθω τὴν ἀνάγκη ν' ἀποκαλυφθῶ γιὰ νὰ τοῦ ἐκφράσω τὸ θαυμασμό μου.

P.

Ν. Γιαννιοῦ : Δημοτικισμὸς καὶ Σοσιαλισμὸς.

Ἔτσι τιτλοφορεῖται νεοτυπωμένο φυλλάδιο, γραμμένο γιὰ τοὺς ὀργανωμένους ἐργάτες καὶ τοὺς γραμματισμένους. Στις ὀλίγες σελίδες τοῦ ὁ κ. Ν. Γιαννιὸς προσπαθεῖ ὄχι μόνο ν' ἀποδείξει, πῶς ἡ τύχη τοῦ δημοτικισμοῦ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν τελικὴ ἐπικράτηση τοῦ σοσιαλισμοῦ, μὰ νὰ συνταυτίσει τὸν ἕνα μὲ τὸν ἄλλο. Γιὰ τὸν κ. Γ. ὁ δημοτικισμὸς εἶναι σοσιαλισμὸς, γιὰτι κι' ὁ πρῶτος κι' ὁ δεῦτερος ἰσοδυναμοῦν μὲ λαϊκὴ ἐπανάσταση. Μὰ κι' ὁ σοσιαλισμὸς ὁ Ἑλληνικὸς εἶναι ὁ δημοτικισμὸς, ἀφοῦ τὸ ἀνύψωμα τοῦ λαοῦ, τὴ μόρφωσή του, τὴ ζητεῖ κι' ὁ ἕνας κι' ὁ ἄλλος. Οἱ ἄστοι, λοιπόν, δημοτικιστὰὶ πού ἀγωνίσθηκαν γιὰ τὸ δημοτικισμό, τὴν ἔπαθσαν. Ἐπειδὴ δὲν ὑπῆρχε στὴν Ἑλλάδα συνειδητὴ πάλῃ τάξεων, παρανόησαν τ' ἀποτελέσματα τῆς προσπάθειάς τους νὰ μορφώσουν τὸ λαό. Ἄν καταλάβαιναν ὅτι, δίνοντας «στὸ λαὸ γιὰ τὴ χειραφέτησή του ἕνα ὄπλο — τὴ γλῶσσα — αὐτὸς θὰ τὸ ἔστρεφε στὸ τέλος ἐναντίο τους», οἱ ἄστοι δημοτικιστὰὶ θὰ γίνονταν ἀμέσως καθαρευουσιάνοι, πολέμιοι τοῦ δημοτικισμοῦ.

Εἶναι ἀλήθεια πῶς τὸ σεμνὸ ὕφος τοῦ κ. Γ. δίνει μὰ χάρη καὶ στὰ ἀπλοϊκῶς ἄτοπα παρόμοια συμπεράσματα, στὰ ὁποῖα τὸν ὀδηγοῦν τὰ ἄδολα σοσιαλιστικὰ ἀξιώματα, πού χρησιμεύουν σὰ βάσεις τῶν συλλογισμῶν του. Ὅπως λ. χ. τὸ δόγμα τοῦ κοινωνιστικοῦ συστήματος, ὅτι καλὰ καὶ σώνει κάθε κοινωνικὴ ἐνέργεια ὁμαδική, ἢ καὶ ἀτομική, εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς θέλησης νὰ ἐξυληρευθῆ τὸ συμφέρον τῆς τάξεως,

στὴν ὁποῖαν ἀνήκει τὸ ἄτομό. Καὶ στὴν περίστασι πού μᾶς ἀπασχολεῖ, ἂν δὲν μπορεῖ νὰ καλοεξηγηθῆ τὸ πῶς ἡ καθαρεύουσα ἐξυληρευτῆ τὰ συμφέροντα τῆς ἀστικῆς τάξεως, πρέπει νὰ διασκευασθῆ πρόχειρα μίαν ἀπόδειξη μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Προκρούστη τῆς Ἱστορίας, πού λέγεται ἱστορικὸς ὕλισμός.

Μολαταῦτα κινεῖ πραγματικὰ ἕνα εὐχάριστο ἐνδιαφέρον τοῦ κ. Γ. ἡ θεωρητικὴ προσπάθεια, θὰ ἔλεγε κανεὶς μὲ μὰ μέθοδο καθαρῆς ἀριθμητικῆς σκέψεως, νὰ φθάσει στὶς ἀπώτατες λογικὲς συνέπειες, στὶς ὁποῖες τὸν παρασέρνουν τὰ δόγματα τοῦ σοσιαλισμοῦ, προσαρμοζόμενα μὲ τὸ ἔτσι τὸ θέλω σ' ἕνα ἑλληνικὸ φαινόμενο, δημιουργημένο ἀπὸ μίαν ἀνάγκη ἱστορικὴ.

Ἡ λογιστικὴ ἀκρίβεια τῶν στοχασμῶν του μάλιστα τὸν κάγει νὰ μὴν τρομάζει οὔτε μπρὸς στὸ ἀνιστόρητο συμπέρασμα, σὰν κι' αὐτό: «Γιὰ νᾶχη ἕνα Ἔθνος (τὸ Ἑλληνικὸ) μίᾳ μόνῃ γλῶσσᾳ, θὰ πρέπει οἱ Ἕλληνες νὰ μὴ χωρίζονται σὲ κοινωνικὲς τάξεις». — Καὶ τὰ Εὐρωπαϊκὰ ἔθνη, πού χωρίζονταν καὶ χωρίζονται καὶ σήμερα σὲ τάξεις, γιὰτι ἀπόκτησαν μίᾳ μόνῃ γλῶσσᾳ;

Εἶναι κρίμα πού ὁ κ. Γ., ἀντὶ ν' ἀποταθῆ μόνον στοὺς «ὀργανωμένους ἐργάτες» γιὰ νὰ τοὺς διδάξει, πῶς ὁ σοσιαλιστὴς πρέπει νὰ ναι δημοτικιστὴς, ἀφοῦ ἡ ἐπικράτηση τῆς δημοτικῆς θὰ βοηθήσει τὴ μόρφωση τοῦ λαοῦ, προτίμησε νὰ μιλήσει καὶ στοὺς γραμματισμένους (δημοτικιστὰς ὑποθέτομεν,) γιὰ νὰ τοὺς πείσει ὅτι δὲν πρόσεξε ὅσο πρέπει ὅσα ὁ μορφωμένος καὶ εὐλικρινὴς σοσιαλιστὴς, σὰν κι' αὐτόν, μακαρίτης Σκληρὸς κατάλαβε, γράφοντας στὰ «Προβλήματα τοῦ Ἑλληνισμοῦ», ὅτι οἱ Δημοτικιστὰὶ θέλησαν συνειδητὰ τὴν ψυχικὴ ἐπανάσταση καὶ τὸν ψυχικὸ συγχρονισμό γιὰ «τὴ δημιουργία ἐνὸς συγχρόνου ἀστικοῦ νεοελληνικοῦ πολιτισμοῦ μὲ βάση τις σύγχρονες λαϊκὲς ἐκφάνσεις καὶ παραδόσεις».

P.

Ἄλκη Θρούλου : Ἡ Δέκατη Τρίτη Ὥρα.

«Τὰ περὶ αὐτὰ Τραγοῦδια καὶ Διηγήματα, λέγει στὸν πρόλογό του ὁ Ἄλκης Θρούλος, ἔχουν ὅλα δημοσιευθῆ κάποτε, τὰ περισσότερα εἶναι πολὺς καιρὸς, στὸ Νουμᾶ, στὴν Ἀρμονία, στοὺς Νέους, στὸν Πυρσό, στὴ Σφίγγα, στὴ Λύρα, στὸ Φοίνικα καὶ σὲ ἄλλα περιοδικὰ. Ἄν δὲν τὰ εἶχα δημοσιέψει τότε πού τὰ ἔγραφα, δὲν θὰ τὰ τύπωνα σήμερα. Μίᾳ ὅμως πού ὑπάρχουν, προτίμησα νὰ τὰ συγκεντρώσω, ἀφοῦ πρῶτα ἐξομάλυνα κάπως τὸ ὕφος τους πού εἶταν ἄλλοτε ὑπερβολικὰ τυραννισμένο καὶ σκοτεινὸ. Δὲν ἄλλαξα τίποτε ἄλλο παρὰ μόνον τὸ ὕφος. Δὲν εἶναι δυνατό νὰ μεταβάλλει κανένας βασικά τὴ διατύπωση καὶ τὴν ἐξέλιξη διαθέσεων πού τοῦ ἔγειναν κιά ξένες καὶ πού δὲν τις αἰσθάνεται πιά. Ἡ διάθεση καὶ ἡ τεχντροπία πού ἐκφράζονται στὶς σελίδες αὐτὲς ἔχουν παύσει ν' ἀντιπροσωπεύουν ὅ,τι σήμερα ἀναζητῶ».

Καὶ πράγματι, γιὰ ὅσους παρακολούθησαν τὰ τελευταῖα αὐτὰ πέντε χρόνια τὴν ἐργασία τῆς Ἄλκης Θρούλου, εἶναι φανερὸ ὅτι πολὺ λίγο